

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Cristina Nicolau Llobera cristina.nicolau@uib.es				No hi ha sessions definides		
Mourad Akaarir El Ghourri mourad.akaarir@uib.es				No hi ha sessions definides		

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau de Biologia	Optativa	Quart curs	Grau

Contextualització

La assignatura denominada Fisiologia del Comportament forma part del mòdul de Fisiologia Animal dins el Pla d'estudis de Grau en Biologia. Aquest mòdul està constituït per tres assignatures de 6 crèdits. D'aquestes, dues són assignatures obligatòries semestrals de tercer curs: Fisiologia Animal, i Ampliació de Fisiologia: Fisiologia Humana. La tercera és la fisiologia del Comportament, optativa que s'imparteix el segon semestre de quart curs. Les assignatures del Mòdul se desenvolupen de forma coordinada i se completa amb 4 crèdits de l'assignatura anual de tercer curs Pràctiques Integrades de Fisiologia i Biologia Cel·lular.

La Fisiologia del comportament assumeix que els sistemes nerviosos i endocrins han evolucionat per aconseguir que els animals percebin i responguin als reptes que el medi ambient imposa per tal d'aconseguir la supervivència i la reproducció. El dogma central de la fisiologia del comportament és, doncs, que la neurofisiologia i la neuroendocrinologia només poden ésser enteses en el context dels problemes que la evolució ha plantejat i que l'animal ha de resoldre.

La primera part –general– de l'assignatura planteja i cerca de respondre a les següents qüestions:

1. De quina forma se detecten els estímuls?
2. De quina forma els estímuls ambientals se representen en el sistema nerviós?
3. De quina forma la informació proveïda pels estímuls pot ésser emmagatzemada i recuperada?
4. De quina forma se desenvolupa el comportament?

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

5. De quina forma l'organisme pren decisions en front del estímuls presents per tal d'assolir les seves necessitats?

6. De quina forma l'organisme coordina les respostes?

En la segona part de l'assignatura es fa un record dels principals mecanismes funcionals, nerviosos i endocrins implicats en la elaboració del comportament. Les seccions successives cerquen de fer un anàlisi específic de les principals motivacions del comportament. Així doncs, s'analitzen la motivació, el comportament reproductor, ingestiu i social. Aquests capítols consten de una presentació amb la exposició dels seus condicionants incloent els mecanismes neuroendocrins interns i externs que el causen, els sistemes neurals que organitzen la seva expressió i la seva diversitat.

Lo anterior es queda reflectit en els continguts de l'assignatura tal com es descriuen en la memòria del pla d'estudis del grau en Biologia:

Etologia. Definició, conceptes i mètodes d'estudi.

Neurobiologia i Neuroendocrinologia del comportament instintiu.

* Neurobiologia i Neuroendocrinologia del comportamiento après

Fonaments fisiològics de la Memòria i aprenentatge

Alteracions del comportament

Requisits

És recomanable haver superat diverses assignatures per a una adequada comprensió de la matèria, així com cursar de forma paral·lela l'assignatura Pràctiques Integrades de Fisiologia i Biologia Cel·lular .

Recomanables

És recomanable haver superat diverses assignatures per a una adequada comprensió de la matèria, així com cursar de forma paral·lela l'assignatura Pràctiques Integrades de Fisiologia i Biologia Cel·lular .

Recomanables És recomanable haver cursat les assignatures de Fisiologia Animal i Ampliació de Fisiologia.

Competències

Tot seguit es relacionen les competències que es treballaran i avaluaran en aquesta assignatura, segons formulació i codi tal com apareixen al Pla d'estudis del Grau en Biologia a la UIB.

Específiques

1. Genèriques Any acadèmic Assignatura Grup Guia docent Idioma 2012-13 20138 - Fisiologia del Comportament Grup 1, 2S A Català 1. 1. CT-2. Desenvolupar capacitats analítiques i sintètiques, d'organització i planificació així com de resolució de problemes en l'àmbit de la Biologia. 2. CT-3. Capacitat d'utilització de les eines informàtiques i estadístiques adequades a cada àmbit d'estudi biològic i de gestió de la informació. 3. CT-4. Capacitat de comprensió de la literatura científica en Biologia i l'adquisició d'habilitats de comunicació oral i escrita així com de coneixement d'anglès. 4. CT-5. Desenvolupar habilitats encaminades cap a l'aprenentatge autodirigit i autònom, raonament

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

crític i treball en equip multidisciplinari. 5. CT-6. Adquirir capacitats de lideratge, iniciativa i esperit emprenedor basant-se en la creativitat, la qualitat i l'adaptació a noves situacions...

Genèriques

1. Genèriques Any acadèmic Assignatura Grup Guia docent Idioma 2012-13 20138 - Fisiologia del Comportament Grup 1, 2S A Català 1. 1. CT-2. Desenvolupar capacitats analítiques i sintètiques, d'organització i planificació així com de resolució de problemes en l'àmbit de la Biologia. 2. CT-3. Capacitat d'utilització de les eines informàtiques i estadístiques adequades a cada àmbit d'estudi biològic i de gestió de la informació. 3. CT-4. Capacitat de comprensió de la literatura científica en Biologia i l'adquisició d'habilitats de comunicació oral i escrita així com de coneixement d'anglès. 4. CT-5. Desenvolupar habilitats encaminades cap a l'aprenentatge autodirigit i autònom, raonament crític i treball en equip multidisciplinari. 5. CT-6. Adquirir capacitats de lideratge, iniciativa i esperit emprenedor basant-se en la creativitat, la qualitat i l'adaptació a noves situacions...

Continguts

El programa s'ha dividit en 6 grans blocs temàtics:

BLOC I. INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DEL COMPORTAMENT

BLOC II. NEUROFISIOLOGIA I NEUROENDOCRINOLOGIA GENERAL

BLOC III LA MOTIVACIO: EL DOLOR I EL PLAER

BLOC IV NEUROENDOCRINOLOGIA DEL COMPORTAMENT REPRODUCTIU

BLOC V. NEUROENDOCRINOLOGIA DEL COMPORTAMENT INGESTIU

BLOC VI COMPORTAMENT SOCIAL: AGRESIÓ, ESTRÉS, EGOISME I ALTRUISME

Continguts temàtics

BLOC I. INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DEL COMPORTAMENT

BLOC II. NEUROFISIOLOGIA I NEUROENDOCRINOLOGIA GENERAL

BLOC III. LA MOTIVACIO: EL DOLOR I EL PLAER

BLOC IV. NEUROENDOCRINOLOGIA DEL COMPORTAMENT REPRODUCTIU

BLOC V. NEUROENDOCRINOLOGIA DEL COMPORTAMENT INGESTIU

BLOC VI. COMPORTAMENT SOCIAL: AGRESSIÓ, ESTRÉS, EGOISME I ALTRUISME

Metodologia docent

Es descriu la metodologia a desenvolupar tant presencial com no presencial:

Activitats de treball presencial

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes Magistral Participatives	Grup gran (G)	El professor utilitzarà el mètode expositiu per a consolidar els fonaments teòrics de l'assignatura a lo llarg dels diferents blocs temàtics. Els recursos recomanats estaran a l'abast dels alumnes. Cada llicon teòrica anirà acompanyada del reforç d'un conjunt d'informació que serà facilitada a través de plataforma educativa moodle de Campus Extens (UIBdigital).
Seminaris i tallers	Seminaris i discussió de treballs publicats	Grup mitjà 2 (X)	Aquestes activitats van dirigides a desenvolupar o reforçar els conceptes teòrics exposats en les classes magistrals. S'utilitzaran diversos mètodes: discussió de treballs publicats sobre la matèria, seminaris de temes actuals i projecció de vídeos, amb l'objectiu que l'alumnat aprofundeixi en diversos temes de discussió dins camp de la Fisiologia del comportament
Avaluació	Primer parcial	Grup gran (G)	A la meitat del semestre es durà a terme un examen parcial que avaluarà la matèria impartida fins el moment. L'examen serà tipus test.
Avaluació	Segon Parcial	Grup gran (G)	Al final del semestre es durà a terme un examen parcial que avaluarà la matèria impartida a la segona meitat de l'assignatura.
Altres	Exposicions orals	Grup gran (G)	Al principi de curs els alumnes s'agruparan en grups de 4 ó 5 persones per a preparar un tema relacionat amb el temari de l'assignatura que s'exposarà al final del semestre davant el grup gran. El temes d'exposició seran elegits pels professors o en tot cas pels alumnes reconduïts pels professors. Una vegada presentat en forma de resum el tema proposat als professors se decidirà el dia de l'exposició que correspondrà a les darreres setmanes del semestre

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual oral	Preparació de la exposició	Els alumnes amb els grups proposats anirant preparant l'exposició del tema elegit a lo llarg del semestre
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	Després de les classes magistrals l'alumne ha d'aprofundir en la matèria utilitzant totes aquelles eines que el professor posa al seu abast: material disposat en Moodle, referències bibliogràfiques, articles,...
Estudi i treball autònom individual o en grup	Quadern de treball	L'alumne anirà preparant el quadern amb totes aquelles activitats que durà a terme durant les sessions de seminaris i tallers. La presentació d'aquest quadern servirà per a l'avaluació d'aquest apartat.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Classes Magistral Participatives	45	1.8	30
Seminars i tallers	Seminars i discussió de treballs publicats	10	0.4	6.67
Avaluació	Primer parcial	1	0.04	0.67
Avaluació	Segon Parcial	1	0.04	0.67
Altres	Exposicions orals	3	0.12	2
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la exposició oral	15	0.6	10
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	60	2.4	40
Estudi i treball autònom individual o en grup	Quadern de treball	15	0.6	10
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Seminars i discussió de treballs publicats

Modalitat	Seminars i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (No recuperable)
Descripció	Aquestes activitats van dirigides a desenvolupar o reforçar els conceptes teòrics exposats en les classes magistrals. S'utilitzaran diversos mètodes: discussió de treballs publicats sobre la matèria, seminars

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

Criteris d'avaluació	de temes actuals i projecció de vídeos, amb l'objectiu que l'alumnat aprofundeixi en diversos temes de discussió dins camp de la Fisiologia del comportament A lo llarg del semestre l'alumne ha d'el·laborar de forma obligatòria un quadern de treball que recollirà les activitats realitzades en les sessions de seminaris i tallers. El quadern ha de presentar com a mínim, per a ésser qualificat, un 85% de les activitats realitzades a lo llarg de l'assignatura.
----------------------	--

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Primer parcial

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	A la meitat del semestre es durà a terme un examen parcial que avaluarà la matèria impartida fins el moment. L'examen serà tipus test.
Criteris d'avaluació	Sols qualificacions superiors a 4,00 seran considerades i podran promediar. Aquest parcial es podrà recuperar a la data establerta pel l'examen final tant en juny com al setembre

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Segon Parcial

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Al final del semestre es durà a terme un examen parcial que avaluarà la matèria impartida a la segona meitat de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Sols qualificacions superiors a 4,00 seran considerades i podran promediar. Aquest parcial es podrà recuperar a la data establerta pel l'examen final tant en juny com al setembre.

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Exposicions orals

Modalitat	Altres
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	Al principi de curs els alumnes s'agruparan en grups de 4 ó 5 persones per a preparar un tema relacionat amb el temari de l'assignatura que s'exposarà al final del semestre davant el grup gran. El tema d'exposició seran elegits pels professors o en tot cas pels alumnes reconduïts pels professors. Una vegada presentat en forma de resum el tema proposat als professors se decidirà el dia de l'exposició que correspondrà a les darreres setmanes del semestre
Criteris d'avaluació	Les darreres setmanes del semestre es dedicarà un dia a la setmana a l'exposició oral dels temes assignats. Els grups prepararan un resum de l'exposició el dia abans als professors. L'exposició es durà a terme a la classe durant un període màxim de 20 minuts i s'obrirà un període d'uns 10 minuts per a questions. A l'exposició es valorarà la claretat, la rigorositat dels coneixements exposats i la resposta a les questions plantejades.

Percentatge de la qualificació final: 15% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20138 - Fisiologia del Comportament
Grup	Grup 1, 2S, GBIO
Guia docent	B
Idioma	Català

- CARLSON, NR. (1996) Fundamentos de psicología fisiológica. Prentice-Hall Hispanoamericana.
-BECKER, JB. (1992). Behavioral endocrinology. MIT Press.
-DELGADO, JM.; FERRÚS, A., MORA, RUBIA, F. (1998) Manual de Neurociencia. Editorial Síntesis

Bibliografia complementària

- CARDINALI, D.P. (2007). Neurociencia Aplicada. Medica Panamericana
-IMMELMANN, K. (1980). Introduction to Ethology. Plenum Press.
-HINDE, R.A. (1982). Ethology. Oxford University Press.
-GOODENOUGH, J., Mc GUIRE, B., WALLACE, R.A. (2000). Perspectives on Animal Behavior. Wiley
-KANDEL, ER. (1997). Neurociencia y conducta. Prentice Hall.
-ALCOCK, J. (1988). Animal Behavior. Sinauer -MADRID, J.A., ROL de LAMA, A. (2006). Cronobiología básica y clínica. Editec.

Altres recursos

